

BÜNYAN'IN RENKLERİ

“Elimi kuş eyle , yerimi taş eyle, şunu bana üç günlük iş eyle”

Yüzyıllarca sokaklarında gilaburu kokusu, tıkr tıkr kirkit sesleriyle insanın ruhunu ferahlatan Bünyan; Kayseri'nin en eski ilçelerinden biridir. Çapa sallamaktan elleri nasır tutmuş, yük taşımaktan belleri bükülmüş insanların yüzlerindeki şefkat dolu gülüşler içleri ısıtır. Bünyan'ı Bünyan yapan da bu değil midir zaten? Emek kokan gülümseyişler...

Geçmişte adı Sarımsaklı olan ilçe, 1895 yılında Sivas ilinin Pınarbaşı ilçesinden çıkartılmış ve “Bünyan'ı Hamid” adını kazanarak ilçe olmuştur. Zamanla bu isim “Bünyan” olarak değiştirilmiştir. Arapça kökünden gelen Bünyan kelimesi ise “yapı, yapım” anlamına gelmektedir. Temiz havası ve ağaçlık olmasından dolayı Bünyan, halk arasında “Yeşil Bünyan” olarak da bilinmektedir. Bünyan'a kırmızı rengini veren ise vitamin deposu olan gilaburudur. Zamanında ismi “gül ebru” olan Bünyan harikası, kendine özgü tadı ve kokusuyla yediden yetmişe herkes tarafından sevilmiştir. Dermansız dert bırakmayan bu küçük mucize zamanla ilaç olarak da kullanılmaya başlanmış ve kendini sıralı bitkiler listesine eklemiştir

Bünyan, geçmişten bugüne kadar ekilmiş, sulanmış, büyütülmüş, yeşillere boyanmıştır. Genç yaşlı demeden herkes sabahlara kadar tarlaların, çamurların içinde didinmiş, bıkmadan usanmadan çalışmışlardır. Umutlarını, sevinçlerini, hüznlerini halılara dokumuş ellerini heba etmişlerdir. Tezgâh başlarında maniler söylemiş, duygularını dile getirmişlerdir. Böylece bir yandan eğlenmiş bir yandan halılara sitem etmişlerdir. Saatlerce çektikleri çileler manilerde dile gelmiştir:

“Halı dibi beklerim

Vay benim emeklerim

İlmiği çala çala

Yoruldu bileklerim”

Dokunan halılarda “ince çiçekli buğdaylı, üzümlü, dönmeli, kirpikli” gibi birden çok geleneksel motifler işlenmiştir. İşlenen bu motiflerin hepsinin şekli, mazisi birbirinden özeldir. Her bir motif, her bir desen bir genç kızın aşklarını, heveslerini, hayallerini resmetmiş; duygularını evlerimizin her bir köşesine yaymış, seksen bir ilde Bünyan'ı yaşatmışlardır.

Yıllar su gibi akıp giderken topraklarında farklı farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan Bünyan zaman ilerledikçe birçok değişikliğe uğramıştır. Geliştikçe gelişmiş, ilerledikçe ilerlemiştir. Teknoloji ile beraber elle tarımdan makineli tarıma, elle halı dokumaktan makineye geçilmiş fabrikalar kurulmuştur. Sümerbank fabrikasında hep beraber toplanılmış hem çalışılmış hem de eğlenceler, düğünler düzenlenmiştir. Yıllarla beraber Bünyan'da değişmeyen tek şey ise kalbi temiz insanlarıdır. Değişimlerin bir diğeri ise Sümerbank'ın kapatılması ve insanların eğlenebileceği herhangi bir spor salonu, kütüphane gibi sosyal aktivite merkezi kalmamasıdır. Eğer Sümerbank kapatılmamış olsaydı veyahut yeni yapılar yapılsaydı o zaman Bünyan'ın insanı daha çok eğlenir, eğlendikçe daha mutlu çalışır hayatlarını güzelleştirebilirlerdi. Bünyan daha renkli bir bölge olurdu. Yine de Bünyan Kayabaşı'yla, Pınarbaşı'yla, Cami-i Kebir'le ve daha birçok güzellikle insanları kendine hayran bırakır.

Yakın zamanda değerli Bünyan araştırmacılarından dinlediğim ve daha öncesinde haberdar olmadığım tarihi 1786 yılına dayanan Serdengeçti Konağı, turizme kazandırılması gereken tarihi bir yapıdır. Tıpkı Sultan Hanı gibi restore edilirse belki yine güzel sohbetlerin edildiği, gençlerin kitaplarla buluştuğu hoş bir mekan haline gelebilir. Hayalini kurmak da çatısı altında buluşmak da sarmaşıklı bahçesinde çay içmek de heyecan verici.

Büyüklerin konuşmalarına kulak verdiğim zaman duyduğum birçok kelime var. Bazılarının ne anlama geldiğini bile bilmiyordum.

Büngüldek'ten Çipilli'den bir boruç su olsa da içsek.

Tandır ekmeğine çaman sürmeyeli ne kadar oldu? Ya kirkit sesi duymayalı..?

Akşam el ayak çekildikten sonra, çarşıdan aşağı çingirak sesleriyle inen koyun sürülerini hatırlayan kaç kişi kaldı? Ya Sümerbank'ın boru sesini..?

"Gireboluların" yaprakları kızıla dönmüş.Ceviz ağaçları kocaman, ceviz ağaçları ulu, ceviz ağaçları hışır hışır... Siz hiç ceviz başakladınız mı?

Kahın ketesi pişiren de kalmadı, yavşan süpürgeyle hayat süpüren de...

Çırpılıktan toprak getirdiniz mi hiç? Neye yaradığını söylemeyeceğim, onu da siz bulun.

"Kayısılar mâsil olduğunda" desem hangi mevsim gelir aklınıza? "Yarın kınaya, bir güne saçıya" desem bunun bir düğün daveti olduğunu kaç kişi anlar?

Çıpkı vurmak, baş yatırmak, kertmek ne demek? Bilen kaldı mı?

Bu sözler Sokubaşı'nda , Camiönü'nde oturan insanlarla beraber çekilip gitti Bünyan'dan.

Devetaş'tan bir heybe dolusu alıçtır Bünyan. Kayabaşı'ndan bir pişirim fasulye, Mayle'den bir sepet elma...

Böyle bir çalışmadan haberdar olana dek kendi toprağım olan Bünyan'a bu gözle hiç bakmamıştım. Bastığım toprakta benden önce kimler top koşturdu, benim yaslandığım duvar hangi kız çocuğunun oyun mekânı olmuştu? Aynı şeylere mi gülüp ağladık? Benim gelecek hakkında kurduğum hayaller onunkinden ne kadar farklıydı? Hepimizin ortak noktası biz aynı toprağın çocuklarıydık.

Sonuç olarak her ne olursa olsun, her şeyiyle Bünyan; bizim memleketimiz, bizim kökenimiz, bizim kültürümüz. Bizi biz yapan Bünyan. Biz biraz Bünyan'ız, Bünyan'da biraz biz.

Esmenur OGUZ

11/B 489

Bünyan Fen Lisesi